

процес підготовки робітничих кадрів, співпраця керівників організацій, установ та закладів, що беруть участь у підготовці робітничих кадрів; додержання оптимального співвідношення між підготовкою робочих та спеціалістів і керівників.

У сучасних умовах професійне навчання (до складу якого входять первинна підготовка, підвищення кваліфікації та перепідготовка робітників) можна визначити як комплексний безперервний процес. Відповідно до цілей визначаються форми та методи навчання, які дозволять сформуванню високопрофесійного, конкурентного, продуктивного робітника. Європейська система професійного навчання стратегічно орієнтована на досягнення конкурентних переваг, динамічного розвитку і сталого економічного зростання.

Список використаних джерел:

1. Біліченко С.П. *Кадрова політика як ефективний фактор забезпечення розвитку національної економіки / Людина, бізнес, держава: реалії та перспективи соціально-економічного та інноваційного розвитку.* – Кіровоград, 2014. – С.47-49.
2. *Позиція України в рейтингу країн світу за Індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018.* – URL: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>
3. Ворначев А.О., Кравець Ю.І. *Професійне навчання кваліфікованих робітників у країнах європейського союзу.* Київ: Педагогічна думка, 2016. – 145 с.
4. Бойко А.Н. *Профессиональное обучение персонала – основной фактор стимулирования мирового инновационного развития. / Світове господарство і міжнародні економічні відносини.* – 2015. No 1.– С. 80–84.

УДК 371

Н.С. ЛІБА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

В.М. ГОЛОВАЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

**ПЕДАГОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК СУЧАСНА ТЕОРІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ**

Нинішній стан освіти характеризується численними трансформаціями, що внаслідок становлення інноваційного мислення педагогічних і керівних кадрів здатні впровадити такі освітні технології, які забезпечили б ефективну підготовку молодого покоління до входження в соціум, формування на основі обдарованої та здібної учнівської молоді еліти суспільства, яка здатна вивести державу з кризи. Проте продуктивність таких змін неможлива без модернізації системи управління освітою з урахуванням вітчизняного і зарубіжного досвіду, що доводить необхідність здійснення історико-методологічного аналізу процесу становлення вітчизняної науки управління загальноосвітніми закладами освіти.

На теоретичному рівні проблема управління закладами освіти є предметом досліджень фахівців у галузі освітнього менеджменту К. Білецька, А. Губа, І. Нинюк, С. Сисоєва. Зокрема, Є. Хриков розглядає менеджмент як уміння керівника досягати поставлених цілей, застосовувати працю, інтелект і мотиви поведінки інших людей, тобто як науку і мистецтво управління людьми і соціально-педагогічними процесами. Однак,

він тлумачить це поняття вузько, лише як внутрішньо шкільне управління – певну функціонально-діяльнісну систему, що має свою структуру і системоутворювальні чинники: цілі, завдання, принципи, функції, методи, результати діяльності, умови попередження та подолання негативних факторів, забезпечення ефективності. Ним не враховується специфіка впливу на внутрішнє освітнє середовище закладу освіти зовнішніх чинників і впливів, що в ринкових соціально-економічних умовах є доцільним.

Звідси, в сучасній управлінській практиці поняття «менеджмент» необхідно застосовувати для розв'язання проблем, що, насамперед, пов'язані зі створенням ринку освітніх послуг і використанням людських ресурсів. Грунтуючись на позиціях соціально-психологічного бачення сутності освітнього менеджменту щодо визначення ролі чинника особистості в управлінні педагогічною системою, М. Коломінський [2] вважає його усвідомленою взаємодією керівника загальноосвітнього навчального закладу з іншими суб'єктами управління (підлеглими, партнерами, співробітниками, батьками, дітьми), що спрямована на забезпечення їхньої активної та скоординованої участі в досягненні поставленої мети. Як бачимо, ним перевага надається управлінському впливу на учасників освітнього процесу; при цьому майже зовсім ігноруються такі сутнісні ознаки менеджменту, як взаємозв'язки і психолого-педагогічна взаємозалежність нижчих і вищих рівнів управління.

Термін «менеджмент» застосовується там, де об'єкт, яким управляють, набуває якостей суб'єкта ринкових, комерційних соціально-економічних відносин, в умовах яких нині функціонує система освіти в цілому. Це передбачає заміну традиційної концепції внутрішнього шкільного управління на адекватну сутності й закономірностям розвитку ринкових відносин концепцію педагогічного (освітнього) менеджменту.

Співставлення понять «управління» і «педагогічний (освітній) менеджмент» дає змогу виявити протилежні наукові позиції щодо:

- визнання поняття «управління» ширшим від поняття «педагогічний менеджмент» (М. Аминов [1]);

- повного ототожнення означених понять стосовно їх застосування для розв'язання проблем внутрішньошкільного керівництва і педагогічної практики закладів освіти (М. Поташник [4]);

- визнання факту, що зміст поняття «менеджмент» значно глибший і ширший за своїм обсягом, ніж поняття «управління» (В. Крижко, Є. Павлютенко [3]).

Наразі теорія і методика управління освітою як наукова галузь представлена дослідженнями таких аспектів: модернізація системи управління інноваційними процесами, динамічними і мінливими, що потребує розроблення нової управлінської стратегії, яка здатна подолати негативні соціальні явища, що склалися останніми роками в освітній сфері та подекуди перешкоджають оптимальній реалізації конституційного права неповнолітніх на доступну освіту; розроблення нових підходів до управління загальноосвітніми закладами освіти, зокрема: процесуального, персоніфікованого, ресурсного, ситуаційного, рефлексивного, мотиваційного, маркетингово орієнтованого.

Отже, сучасний менеджмент – це не набір єдино правильних методів управління, готових рецептів і правильних відповідей на всі запитання. Менеджмент – це теорія, технологія й мистецтво управління, що постійно оновлюється банком новітніх ідей, уявлень, спостережень, практичних рекомендацій, звернення до яких дає можливість свідомо осмислювати та виконувати посадові обов'язки менеджера як професійно підготовленого і функціонально обізнаного керівника.

Список використаних джерел:

1. Аминов Н. А. Модели управления образованием и педагогические стили / Н. А. Аминов // *Вопросы психологии*. – 1994. – № 2. – С. 88–98.

2. Коломінський Н. Л. *Психологія менеджменту в освіті (соціально-психологічний аспект) : монографія / Н. Л. Коломінський. – Київ : МАУП, 2000. – 286 с.*

3. Павлютенков Є. М. *Мистецтво управління школою / Є. М. Павлютенков. – Харків : Вид. Група «Основа», 2011. – 320 с.*

4. Поташиник М. М. *Управление современной школой (В вопросах и ответах) : пособие [для рук. образоват. учреждений и органов образования] / М. М. Поташиник. – Москва : Новая школа, 1997. – 350 с.*

УДК 371

Н.С. ЛІБА

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

Т.І. СОЧКА

магістр спеціальності «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачеве, Україна

УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПЕДАГОГІЧНИМ КОЛЕКТИВОМ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Сучасна ситуація розвитку системи освіти дітей дошкільного віку вимагає від фахівців дошкільної освіти (завідувачів, методистів, вихователів) професійної компетентності в теорії та практиці управління діяльністю закладів дошкільної освіти, високого рівня розвитку управлінської культури. Усвідомлення теоретико-методологічних, науково-методичних засад управлінської діяльності дозволяє фахівцям ЗДО орієнтуватися в особливостях розвитку системи дошкільної освіти, діяльності закладу дошкільної освіти, її кінцевого результату, забезпечувати мінімізацію помилок у прийнятті рішень щодо розвитку освітньої системи дитячого садка. Бачити перспективу розвитку закладу дошкільної освіти, забезпечувати його діяльність у режимі пошуку, розвитку, а не функціонування, колективно прогнозувати результати освітньої діяльності, успішно їх досягати, приймати ефективні управлінські рішення – усе це є показниками високої професійної творчості педагогічного колективу, управлінської культури фахівців дошкільної освіти.

Проблема управлінської компетентності керівника сучасного закладу освіти як соціально значуща розкривається у науковців В. Андрущенка, В. Бондаря та інших. Специфіка управлінської діяльності керівника закладу дошкільної освіти висвітлюється у роботах К. Крутій, Л. Пісоцької, Т. Пономаренко. Питання залежності успішної діяльності освітніх закладів, зокрема дошкільних, від рівня фахової компетентності та професійної майстерності педагогічного колективу розглядають педагоги Г. Беленька, О. Богініч, Н. Гавриш.

Наукове осмислення й узагальнення соціальних процесів сучасної дійсності, аналіз наукових досліджень доводять, що демократизація суспільства, розширення прав і свобод громадян у різних сферах життєдіяльності, і в освітній сфері зокрема, на перший план висувають проблеми суб'єктивного становлення і буття людини, між суб'єктної взаємодії, максимального творчого потенціалу людей, спрямованого на розвиток освітньої системи, особистості в цілому.

Останнім часом менеджменту як науці і мистецтву управління велику увагу приділяють працівники сфери освіти. Це передусім пояснюється тим, що менеджмент являє собою теорію і практику управління в соціальних організаціях, тобто організаціях людей. Що, у свою чергу, зумовлює розгляд менеджменту в межах соціального

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>